

ВІД НАУКОВОГО РЕДАКТОРА

Важливою складовою частиною кожної національної культури є її книжкова культура. Саме через книгу людина та суспільство засвоюють нагромаджені віками знання. Одним із таких найвичерпніших інформаційних джерел, що акумулюють знання з різних галузей знань чи окремої ділянки, є енциклопедії. Саме енциклопедична культура, як результат творення енциклопедій, є окремою, стратегічно важливою ділянкою презентації країни перед світом. Незаперечною є також виховна, популяризаторська та навчально-освітня функції енциклопедій, їхня роль як джерела поширення та пропагування відповідних знань.

Україна також має чималий досвід створення енциклопедій, енциклопедичних словників, енциклопедичних довідників, енциклопедичних словників-довідників тощо. Типологічне різноманіття українських енциклопедичних видань відображається у галузевих, регіональних та персональних енциклопедіях. Проте, незважаючи на очевидні здобутки, деякі ланки знань та певні дисципліни не мають енциклопедій, які їх презентували б. Так серед українських енциклопедій поки що вкрай мало видань мистецького спрямування. Такі прогалини часто заповнюються іншомовними чи перекладними виданнями. І все ж, незважаючи на низький рівень державної підтримки, українська енциклопедистика розвивається. Одну з її лакун взялися заповнювати науковці, автори цього видання – скульптор Василь Гоголь та архітектор Юрій Дибя.

Поява першого тому ілюстрованої енциклопедії “Скульптура” є винятковою подією в українському мистецтвознавстві та, без сумніву, важливим внеском у науку про мистецтво загалом. Справді, дотепер не публікувалися праці, у яких з вичерпною повнотою, через персоналії авторів, історичних та міфологічних персонажів, ключові поняття та найвідоміші твори представлялася б уся палітра багатівкової спадщини мистецтва скульптури у різноманітті її проявів, напрямів та стилів, від початків зародження і до сьогодення.

Знімаючи з полиці том якогось енциклопедичного видання, читач має змогу доторкнутися до скарбниці людських знань. Врешті, й наука починається з уточнення понять та термінів, базових для теоретичних і практичних знань. Поява цього видання мала б активізувати наукову роботу в мистецькому середовищі, оскільки кожна з розглянутих у ньому проблем може стати самостійним напрямом теоретичних розробок.

Презентований перший том, що охопив терміни на літеру “А”, є серйозною перспективною заявкою на майбутнє. У ньому вміщено вагомий і різноманітний текстовий та ілюстративний матеріал, обсяг якого дає змогу сформуванню у читача повноцінне уявлення про розвиток скульптури як важливої складової образотворчого мистецтва.

Задумуючи це видання, його автори поставили перед собою та науковими школами, які вони представляють, дуже амбітну мету, перспективи якої виходять далеко за межі спеціалізованих енциклопедичних видань, спрямованих на тамування професійного попиту викладачів та студентів навчальних закладів мистецького профілю. Це дослідження призначене насамперед виконувати важливу просвітницьку функцію. Ілюстрована енциклопедія “Скульптура” задаватиме загальний тон, орієнтуючи читача, який дошукується певної інформації або ж гортає її сторінки, розглядаючи ілюстрації з творами скульптури, у стандартах високого мистецтва.

Викладачі та студенти отримають якісний довідник для спеціальних та загальних курсів з історії мистецтва. Натомість ширше читацьке коло наших сучасників, свідомість яких здебільшого формується на тлі уніфікованих просторів та форм, фабричних фактур та технологій, матиме змогу оцінити не вироби, а інди-

відуальні твори скульптури, зрозуміти специфіку обробки матеріалів, познайомитися з особливостями ручної роботи з матеріалами та оцінити якість виконання й індивідуальну майстерність та почерк митців різних історичних періодів, їхні професійні стандарти. Немає сумніву, що кожен читач отримає від цієї праці справжнє естетичне та інтелектуальне задоволення.

Не можна не відзначити вивіреним та значний за обсягом огляд літератури, який поповнюватиметься з кожним наступним томом. У ньому подано різноманітні довідково-енциклопедичні видання та праці, що характеризують доробок окремих скульпторів чи висвітлюють історичний розвиток мистецтва скульптури. Бібліографічний блок відіграє важливу освітню роль, орієнтуючи читача на сучасні світові стандарти довідникової та історико-мистецької літератури. У перспективі цей розділ можна перетворити на цінне самостійне бібліографічне видання мистецького спрямування. Роботу з енциклопедією спрощує ретельний довідковий апарат видання, зокрема його україномовний та англomовний покажчики.

Унікальність та сміливість цієї праці найперше характеризується її масштабністю. У запропонованому форматі заплановано опрацювати близько десяти томів, що міститимуть максимально збалансований об'єм інформації про мистецтво скульптури. Цей том є першим етапом майбутньої систематичної роботи над усебічним висвітленням явища скульптури, який, сподіваюся, належно оцінить наукова спільнота.

Хочеться побажати авторському колективу творчого натхнення у роботі над наступними випусками, щоб якомога повніше представити мистецтво скульптури у його найрізноманітніших проявах.

Богдан ЧЕРКЕС